

Ferreri Szent Vince Április 5.

Valencia, 1350 körül +Vannes (Bretagne), 1419. április 5.

Vince, azaz Ferreri Szent Vince (1350–1419) dominikánus szerzetes 1350 táján született Valenciában. 1367-ben lépett be a domonkos rendbe, Leridában és Barcelonában tanult, aztán Valenciában tanított. A káptalan prépostja, Luna Péter megismerte és nagyra értékelte, később pappá is szentelte. Vincét nagyra becsülték tudománya, a betegek iránti részvéte, okos tanácsai és példás életmódja miatt. Irodalmi tevékenységet is kifejtett: prédikációkat, néhány értekezést meg egy lelkiéletről szóló tanulmányt tulajdonítanak neki. Amikor Luna Péter 1390-ben az avignoni pápa legátusaként járt Valenciában, sikerült a római pápa ellenében VII. Kelemen pápa hívének megnyernie Vincét, ki közben már megbecsült szónok lett. A legátus kíséretében Vince közelebbről megismerhette számos vidék lelkiállapotát és erkölcsi viszonyait. Lelke mélyéig átérezte, hogy mekkora szükség van az Egyház egységére és az erkölcsök javulására. Amikor Luna Péter XIII. Benedek néven avignoni pápa lett, udvarába hívta és rábízta a kúria gyóntatását. Vince vállalta a munkát, de a fölkínált egyházi méltóságokat visszautasította.

1399-ben úgy érezte, hogy egy súlyos betegségéből csodálatosan gyógyult föl. Gyógyulásért imádkozott, és megjelent neki a Jézus Szent Domonkos és Szent Ferenc társaságában, megérintette az arcát, és megbízta, hogy menjen prédikálni és nyerjen meg sok lelket. Annak jelét látta ebben, hogy ezután kizárólag az igehirdetésnek kell élnie. Mint szónok a szó, az imádság és a példa minden eszközével igyekezett az embereket megragadni. Életmódjának szigorúsága minden vitán fölül álló tekintélyt szerzett neki. Erkölcsi követelményei tudatosan magasak voltak, a hit dolgában pedig kérlelhetetlen volt. Mint a 15. század egyik leghatalmasabb -- bűnbánatot hirdető -- prédikátora vonult be az Egyház történetébe. Az emberek lesték a szavát. Toulouse-ban az ő kedvéért három héten át szünetelt az egyetemen az előadás és minden más prédikáció. Vince keserű igazságokat mondott fejedelmeknek és prelátusoknak, parasztoknak és kalmároknak egyaránt. Olyan dolgokról is szólt, amelyek egyébként érinthetetleneknek számítottak. Őszinte kritikát mondott a fennálló viszonyokról. Nagy aszkéta és vezeklő híre előtte járt. De e nélkül is elég volt egy tekintet csont-bőr alakjára, és mindenki meggyőződhetett róla, hogy ez az ember semmi olyant nem követel mástól, amit maga már régen ne teljesített volna. Hús sohasem került asztalára, a vasárnapok kivételével negyven éven át naponta csak egyszer étkezett. Ágya szalma volt és szőlőlevél. Mint egy második Keresztelő János állt az emberek előtt.

A későbbi években számaron utazott, imádkozók és bűnbánók, szerzetesek és laikusok

kövezték. Egészen haláláig vezetett ilyen vezeklő meneteket országszerte. Csapata előtt keresztet vittek. Kora reggel misézett, azután prédikált, gyakran három órán át. Utána harangszó hirdette, hogy elérkezett a betegek megáldásának az ideje. A betegek megáldása után evett valamit, azután gyóntatott és azokkal az emberekkel foglalkozott, akik valamilyen ügyben jöttek hozzá.

Amikor már legyengülve és ősz fejjel járta végig Bretagne-t, hatalmas hangja még mindig túlzengte a tenger harsogását. Személyiségének bűvkörében tanítványok csoportja követte, akik bűneikért korbácsolták magukat és egyéb vezeklést vállaltak. Hosszú, keresztvégű botjára támaszkodva Istenhez szólította a népet, és szavát újra meg újra a megtérés csodája követte.

Tartósan hatott a lelkekre az Antikrisztus és a világ vége jöveteléről szóló prédikálása. Prófétának tartották. Egyszer Valenciában Borja Alfonznak megjósolta, hogy el fogja nyerni a tiarát. A jóslat teljesedett, amikor III. Callistus néven pápa lett belőle. Itáliában előre megmondta Sziénai Bernardin működését és szentté avatását. Nagy témája azonban a világ vége volt. Az istenfélelem, amely őt teljesen átjárta, átragadt hallgatóira. De nem a félelemkeltés volt számára a végcél: tudta, hogy a félelemnek a szeretetben kell föloldódnia és szeretetté kell válnia. Ezért Vincének nem volt kizárólagos témája a végső idők rettenetessége. Kézzel leírt prédikációiban fölvetette a kérdést, hogy mikor jön el az Antikrisztus. Nagyon józan volt a válasza: senki sem ismeri azt a napot és órát. Bűnbánó lélekkel kell tehát rá várakozni. Az a döntő, hogy megtartsuk az Úr intelmét: „Virrasszatok és imádkozzatok!” Mindazonáltal kora zűrzavaros viszonyai hatására Vince hajlott arra a véleményre, hogy a végső nap közel van.

Tortosában és más spanyol városokban Vince ismételtén felszólalt a zsidókkal folytatott vallási párbeszédében. Olykor keresztény szempontból nem igazolható módszereket is alkalmazott: nem rettent vissza attól, hogy a világi hatóságokkal nyomást gyakoroltasson a zsidókra, s így kényszerítse őket beszédeinek meghallgatására. Akik a zsidóságból megkeresztelkedtek, tekintélyes emberek voltak, ezért megtérésük nagy hatást váltott ki a nép körében. Még mohamedánokat is sikerült az Egyházba vezetnie.

A spanyol királyságok uralkodói jó viszonyt tartottak fenn az aszkéta szónokkal, és támogatták fáradozásait. XIII. Benedek már 1413-ban békeközvetítőnek akarta fölhasználni. Vince fáradhatatlanul hirdette Isten ígését. 1415-ben nyíltan legatus a latere Christinek (Krisztus személyes követének) nevezte magát annak mintájára, ahogy a pápák „a latere” (szó szerint: „oldaluk mellől” küldött) legátusokat szoktak küldeni személyes képviselőikre. Az ibériai királyok véget akartak vetni annak az áldatlan állapotnak, amely a „nyugati egyházszakadásból” következett (a keresztények évtizedeken át két, illetve három pápa közötti szakadásban éltek), és amelyet XIII. Benedek álnoksága egyre csak tovább nyújtott. Vincét is

bevonták a tárgyalásokba. Áldozatos belső elszántsággal Vince elszakadt ugyan az avignoni pápa iránti engedelmességtől, de a rómainak még nem vetette alá magát. 1416. január 6-án ő hirdette ki Perpignanban, hogy Aragónia, Kasztília és Navarra királyai megtagadják az engedelmisséget XIII. Benedektől. Ezzel spanyol oldalról megnyílt az út a konstanzi zsinat egységpápája előtt. Noha biztosan nehezebbre esett Vincének az elfordulás XIII. Benedektől, az egész egyház javát előbbre helyezte, mint az avignoni pápához való ragaszkodást.

Ezek után Vince elhagyta spanyol hazáját, és észak felé indult. De nem Konstanzba ment, ahova meghívta Johannes Gerson, a nagy befolyású teológus és egyházpolitikus, hanem meglátogatta Colettát, a klarisszák bátor megreformálóját, aztán továbbvándorolt Normandiába és Bretagne- ba. Kemény talajon dolgozott, most főként mint népmisszionárius. Ezzel megkezdődött prédikációs útjainak harmadik és egyben utolsó szakasza. Most már nem nyúlt korábbi kedvelt témáihoz, az Antikrisztus közeli jöveteléhez és a világ végéhez. A vallási reform építő munkáját végezte. Franciaország akkoriban az Angliával vívott százéves háború megpróbáltatásai alatt szenvedett. Vince kevesebbet gondolt a világ, mint saját életének végére. Szigorú életmódja mellett kitartott. Amikor a toulouse-i érsek azt tanácsolta neki, hogy mérsékelje önmegtagadásait, azt válaszolta, hogy nem könnyű abbahagyni egy hosszan gyakorolt szokást.

Képes volt az embereket beszédeivel órákon át lekötni. Fáradhatatlanul folytatta apostoli útjait. Valenciai nyelvét a latin nyelvű országokban mindenütt megértették. Élete utolsó éveiben a francia nyelvet is használta. Amikor megérkezett egy településbe vagy városba, ünnepélyes fogadtatást rendeztek számára.

Működése a bretagne-i Vannes-ban ért véget. 1419-ben még megtartotta a nagyböjti beszédeket. Amikor testi erejének hanyatlását érezte, elbúcsúzott a burgundi hercegnőtől, aki őt mélységesen tisztelte. Még egyszer megáldotta szeretett betegeit, nagy áhítattal fogadta a végső szentségeket, és hálásan vette az V. Márton pápa által neki küldött teljes búcsút. Fölvastatta az Üdvözítő szenvedésének történetét, összekulcsolta kezét és megcsókolta a feszületet, azután meghalt. Szent boldogság ömlött el arcán. 1419. április 5-e volt. Holttestét a vannes-i püspöki templomba vitték és ott temették el. 1455-ben III. Callistus pápa Ferreri Vince prédikáló testvért fölvette a szentek sorába.

Ünnepét 1667-ben vették föl a római naptárba, április 5-re.

Különösen betegek fordultak hozzá gyógyulásért, vigasztalásért és kerestek enyhülést a *Szen*

t Vince vize

néven emlegetett szentelményben.

Középkori hazai kultuszát homály borítja. Magától értetődik, hogy híré a barokk időkben elsősorban a dominikánusok terjesztették. Füssy Pius rendtárs, aki főleg Vasvárott működött, két művével is szolgálja a Vince tiszteletét. Életrajzot ír róla (1749). Épületes szándékkal íródott a *Ferrarius Szent Vintzéhez való hét pénteki ájtatosság is*.

Vácott a fehérek templomában, vagyis a hajdani dominikánus egyházban látható oltárképén (1782) rendi habitusban, de szárnyakkal, mintegy az Ítélet angyalaként, előhírnökeként tűnik föl. Bal kezében nyitott könyvet tart: TIMETE DEUM & DATE ILLI HONOREM. Magyarul a teljes bibliai mondat: *Féljétek Istent és dicsőítsétek, mert eljött ítéletének órája. Imádjátok őt: az ég, a föld, a tenger és vízforrások alkotóját* (Jel. 14, 7). Fölül angyal fújja a harsonát, alul halottak fekszenek. Az elkárhozottakat az ördög lándzsával dőfi át, többen könyörögve Krisztus felé nyújtják karjukat.

A vízszenteléssel, illetőleg szentelt vízzel való meghintéssel együttjáró Szent Vince-áldást dominikánusok kezdeményezték, illetőleg osztották. Tartalmazza a *Rituale Romanum* is. Jámorabb szombathelyi hívek még századunkban is vittek haza belőle.

Irodalom:

[B´lint S´ndor: Ünnepi kalend´rium I. Szent Istv´n T´rsulat. Budapest, 1977. 289-290.](#)

[Di´s Istv´n \(szerk.\): A szentek ´lete, Ferreri Szent Vince](#)